

YOUTH INC.

ENHANCING YOUTH VOICE FOR DIVERSITY AND INCLUSION

MANUAL METODOLOGJIK

Funded by the
European Union

anthro polis

YouthINC. Projekti (101130662) financohet nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ëve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as EACEA nuk mund të mbajnë përgjegjësi për to.

PËRMBAJTJA

I. Hyrje	3
1.1 Sfondi i projektit Youth INC	3
1.2 Partneritete	4
1.3 Qëllimi i Manualit	11
II. Metodologjitë	12
2.1 Filozofia për Fëmijë/Komunitete	12
2.2 Mënyra e Këshillit	27
2.3 Takimi ndërfetar	31
III. Trajnimi Ndërkombëtar Youth INC. në Prishtinë, Kosovë (5-6 qershor 2024)	37
IV. Përshatja e Certifikatës Youthpass	41
V. Fjalët përmbyllëse	42

I. HYRJE

1.1 Sfondi i projektit Youth INC.

Projekti YOUTH INC. (101130662) është një udhëtim 24-mujor zbulimi dhe rritjeje për gjashtë partnerë nga Hungaria, Rumania, Gjermania, Kosova, Shqipëria dhe Izraeli. Këto organizata dinamike po bashkojnë forcat për të rritur cilësinë, perceptimin dhe kapacitetin e punonjësve rinorë dhe individëve të rinj duke u fokusuar në të mësuarit për diversitetet dhe përfshirje.

Ne jemi të emocionuar të zhvillojmë një modul trajnimi inovativ për 154 punëtorë të rinj, duke prezantuar mjete të avancuara për dialogun social mbi rëndësinë e shoqërive dhe komuniteteve të ndryshme. Për më tepër, ne do të angazhojmë 540 të rinj të moshës 16-25 vjeç në një modul të të mësuarit të bazuar në projekte (PBL), duke përforcuar të menduarit kritik dhe duke eksploruar tema të tilla si anti-racizmi, pakicat, diversiteti dhe përfshirja. PBL do të përfshijë disa metoda interesante si Këshilli, Hetimi i Komunitetit dhe Hapësirat e Hapura për Dialog dhe Hetim.

Projekti synon gjithashtu t'u japë një shtysë punonjësve dhe grupeve rinore duke i mbështetur ata në zbatimin e tre veprimeve lokale në secilin nga gjashtë vendet. Këto veprime kanë të bëjnë me hartën e heronjve të panjohur vendas, ftimin e grupeve të të rinjve për të dizajnuar përkujtime për ta, vendosjen virtuale të dizajneve të zgjedhura duke përdorur teknologjinë dixhitale dhe inaugurimin e monumenteve virtuale përmes ngjarjeve ceremoniale. Gjithashtu do të inicohen tryeza të rrumbullakëta për dialog politik ndërmjet palëve të interesuara.

1.2 Partneriteti

anthro p o l i s

anthro p o l i s

Shoqata Antropologjike e Përfitimeve Publike Anthropolis, një OJQ hungareze përpiket të promovojë vlerat e relativizmit kulturor, qasjen pjesëmarrëse, fuqizimin e qytetarëve dhe ndërgjegjësimin e rritur për shqetësimet globale.

Për të prezantuar një perspektivë globale në edukimin institucional dhe për të nxitur diskursin social, Anthropolis ka krijuar iniciativa mediatike dhe ndërgjegjësuese, programe dhe materiale edukative, seminare dhe trajnime, kurse të mësimit elektronik dhe dokumentarë. Këto përpjekje përqendrohen në tema të tilla si mësimi global, trashëgimia kulturore e pakicave, tregtia e drejtë, migrimi, barazia gjinore dhe skllavëria bashkëkohore.

Aktivitetet tona edukative bazohen në metoda interaktive dhe pjesëmarrëse, të tilla si Filozofia për Fëmijët dhe Komunitetet (P4C) dhe Forum Teatri.

Ne jemi ekspertë në Tregimin Dixhital (DST) dhe kemi aplikuar metodën për grupe të ndryshme të synuara duke përfshirë studentë, mësues, njerëz me nevoja të veçanta, profesionistë, etj. në projekte të ndryshme ndërkombëtare brenda dhe jashtë BE-së. [www.storycenter.hu dhe www.storycenter.info]. ó

Anthropolis ka ndërtuar një rrjet të gjerë shkollash, mësuesish, autoritetesh lokale dhe ministrish. Ne kemi krijuar partneritete me universitete dhe institucione përkatëse për trajnimin e mësuesve të dedikuara për hulumtim dhe avancim arsimor.

Uebfaqja organizative: www.anthropolis.hu

אגודת המפגש הבין דתי (ע"ה) جمعية اللقاء بين الديانات
INTERFAITH ENCOUNTER ASSOCIATION

Shoqata e Takimeve Ndërfetare promovon bashkëjetesën e vërtetë dhe paqen njerëzore në Tokën e Shenjtë përmes studimit ndërkulturor dhe dialogut ndërfetar. Ne mbështesim dhjetëra grupe ndërfetare që ndërtojnë marrëdhënie të forta ndër-komunale dhe arrijnë audiencën e nënpërfaqësuar në nismat e bashkëjetesës. Qasja jonë ndryshon nga shumica e qasjeve të ndërtimit të paqes në theksin e saj të fortë në marrëdhëniet ndërkomunale bazë dhe gjithëpërfshirjen e vërtetë.

Qasja apolitike dhe gjithëpërfshirëse që ne përdorim ka sukses në tërheqjen e elektorateve kyçe që shpesh janë të nënpërfaqësuar në iniciativat e bashkëjetesës, si udhëheqësit fetarë, gratë dhe të rinjtë.

Kjo platformë mbështet transformimin e suksesshëm të qëndrimeve të ndërsjella duke e çuar bisedën në një nivel më të thellë me vlerë të fortë ekzistenciale për pjesëmarrësit e saj dhe duke punuar me fetë si një urë lidhëse, në vend që t'i lejojë ato të shfrytëzohen deri në tjetërsim.

Në të kaluarën, gati 20 vjet, ne kemi qenë në rritje të vazhdueshme, duke zhvilluar një shtrirje të pashembullt në pjesë të ndryshme të shoqërive izraelite dhe palestineze. Deri më sot, ne kemi mbikëqyrur 109 grupe dhe më shumë se 3700 takime - duke përfshirë 36 grupe që mbledhin rregullisht izraelitë dhe palestinezë të Bregut Perëndimor.

Uebfaqja e organizatës: www.interfaith-encounter.org/en/

Misioni i Qendrës ACT for SOCIETY është të nxisë stile jetese të shëndetshme dhe të nxisë zhvillimin e qëndrueshëm shoqëror. E themeluar si një organizatë joqeveritare në janar 2012, Qendra është e përkushtuar për të avokuar për demokracinë dhe të drejtat e njeriut, promovimin e kulturës, lidhjen e të rinjve dhe inkurajimin e pjesëmarrjes aktive në jetën shoqërore dhe proceset vendimmarrëse në nivel lokal dhe kombëtar.

E nxitur nga besimi në fuqinë transformuese të ndryshimit, Qendra ACT for SOCIETY përpiqet të sjellë transformime kuptimplote nëpërmjet strategjive dhe nismave inovative, krijuese dhe efektive në Shqipëri. Fokusi kryesor i projektit të organizatës përfshin barazinë gjinore dhe angazhimin e burrave, të drejtat e njeriut, përpjekjet kundër dhunës dhe anti-ekstremizmit, qytetarinë aktive dhe pjesëmarrjen e të rinjve.

Një gur themeli i suksesit të organizatës qëndron në angazhimin e saj për zhvillimin e burimeve njerëzore. Që nga fillimi i saj, Qendra ACT for SOCIETY ka investuar shumë në ndërtimin e aftësive dhe kapaciteteve të stafit të saj. Ky investim përfshin trajnime gjithëpërfshirëse dhe mbështetje teknike, duke përfshirë trajnime, trajnime të trajnerëve/konsulentëve, praktika rajonale dhe trajnime në vend të punës. Trajnimi fillestar plotësohet nga një angazhim i vazhdueshëm për zhvillimin profesional dhe personal, duke siguruar që ekipi të mbetet i pajisur për të trajtuar sfidat bashkëkohore në mënyrë efektive.

Uebfaqja e organizatës: <https://www.actforsocietycenter.org/>

Jugendagentur gGmbH është një degë e Fondacionit Rinor Baden-Württemberg dhe kështu përfiton nga më shumë se dyzet vjet përvojë në projekte dhe punë inovative arsimore. Jugendagentur gGmbH e sheh veten si një ofrues shërbimi për institucionet arsimore, për organizatat aktive në fushën e edukimit të të rinjve, për aktorët e shoqërisë civile dhe për kompanitë që duan të bashkëpunojnë me ta. Jugendagentur mbështet aktivisht Fondacionin Rinor në marrëdhëniet me publikun dhe në mirëmbajtjen e kanaleve të mediave sociale në të gjitha fushat e programit.

Agjencia Rinore ndihmon në krijimin e strukturave rajonale dhe shtetërore në fushën e edukimit të të rinjve dhe pjesëmarrjes së të rinjve, duke siguruar transferimin e projekteve model inovative dhe projekt-ide të mëtejshme. Nëpërmjet Fondacionit Rinor, Agjencia Rinore është e përfshirë në nxjerrjen e botimeve dhe materialeve të punës, si dhe në ngjarje dhe kurse trajnimi të mëtejshme mbi menaxhimin e projekteve, rrjetëzimin, punën në shkollë, punën në media dhe promovimin e demokracisë. Përveç zbatimit të projekteve të ndryshme kombëtare dhe ndërkombëtare, Jugendagentur ofron gjithashtu konsulencë në fushën e marrëdhënieve me publikun, marketingun e mediave sociale dhe dizajnimin e produkteve.

Uebfaqja e organizatës: <https://jugendagentur.de/>

SIT - Qendra për Këshillim, Shërbime Sociale dhe Hulumtime është një organizatë joqeveritare dhe jofitimprurëse që synon të krijojë një shoqëri jo të dhunshme, më të shëndetshme dhe më gjithëpërfshirëse në Kosovë. Për ta bërë këtë, SIT punon me të rinj të çdo prejardhjeje, gra dhe grupe të tjera të marginalizuara me qëllimin përfundimtar për të parandaluar sjelljet e dhunshme dhe jo të shëndetshme, si dhe me autorët e dhunës për të parandaluar përsëritjen e dhunës dhe për t'i mbajtur ata përgjegjës.

SIT punon me komunitetet lokale duke i targetuar në projekte dhe iniciativa për t'i bërë më bashkëpunuese duke punuar krah për krah, duke promovuar përfitimet e të jetuarit në një shoqëri të shëndetshme dhe kur është e mundur, duke ndjekur bashkëpunime ndërkufitare duke marrë pjesë në programet e implementuara në shumë vende në Ballkanin Perëndimor dhe Evropë, me një fokus të veçantë në artet krijuese si një mjet për dialogun ndërkufitar si dhe zhvillimin e komunitetit. Temat në të cilat SIT ka vënë fokusin kryesor që nga themelimi i saj janë: barazia gjinore, puna e të rinjve, të drejtat e njeriut, puna sociale, dhuna ndërmjet bashkëmoshatarëve, dhuna në familje dhe dhuna ndaj grave dhe vajzave dhe arti si mjet për zgjidhjen e problemeve sociale.

SIT e bën këtë nëpërmjet Objektivave për Zhvillim të Qëndrueshëm (OZHQ)-ve të mëposhtme: OZHQ 3. Shëndeti dhe mirëqenia e mirë; OZHQ 4. Arsim cilësor; OZHQ 5. Barazia Gjinore; OZHQ 10. Pabarazitë e reduktuara; OZHQ 16. Paqja, Drejtësia dhe Institucionet e Forta; OZHQ 17. Partneritetet për qëllimet; OZHQ 11. Qytetet dhe komunitetet e qëndrueshme.

Uebfaqja e organizatës: <https://sit-ks.org/>

Shoqata Rinore nga Transilvania (ATA) synon të ndihmojë në zhvillimin, promovimin dhe përfaqësimin e interesave të përgjithshme të komuniteteve në Transilvani duke pasur aktivitete trajnime sociale, kulturore, sportive, arsimore, rekreative dhe profesionale, dhe duke promovuar kështu përfshirjen aktive të të gjitha brezave në përjetësimin e vlerave etnike, kombëtare dhe evropiane. Motoja jonë: T'i tregojmë Evropën Transilvanisë dhe Transilvaninë Evropës!

Në komunitetin tonë të afërt të Cristuru Secuiesc, një qytet i vogël me rreth 10,000 banorë, me një mjedis rural, ne bashkëpunojmë me shkolla, OJQ, jetimore dhe qendra për personat me aftësi të kufizuara, duke mbështetur komunitetin e pakicës hungareze, i cili përbën 96% të popullsisë, së bashku me fshatrat përreth me rreth 30,000 banorë.

Komuniteti ynë më i gjerë është Transilvania, që përfshin një të tretën e Rumanisë dhe një popullsi prej 7 milionë banorësh. Ne po i zgjerojmë projektet tona të lëvizshmërisë përtej rajoneve tona lokale dhe po zgjedhim pjesëmarrës të rinj për shkëmbime, kurse trajnimi dhe mundësi vullnetare nga e gjithë Transilvania, pa u kufizuar në zonën tonë të afërt.

Ne punojmë kryesisht me fëmijët dhe të rinjtë, përmes metodave të të mësuarit joformal dhe trajnimeve profesionale për t'i ndihmuar ata të fitojnë aftësi, kompetenca dhe qëndrime që i fuqizojnë ata të bëhen më të suksesshëm në jetën e përditshme dhe në punësim.

Faqja e internetit e organizatës: <https://www.ata-ro.eu/en>

1.3. Qëllimi i Manualit Metodologjik

Me synimin për të mbështetur aktivitetet e punës për të rinjtë në të gjitha nivelet, veçanërisht në përfshirjen sociale përmes aktiviteteve të edukimit joformal, ky manual shërben si një përshkrim i metodave të aplikuara dhe një përzgjedhje e kuruar e aktiviteteve të krijuara për të lehtësuar trajnimin. Ai shërben si një manual i gjithanshëm, duke ofruar udhëzime për një spektër metodologjik të zbatueshme jo vetëm brenda objektivave të këtij projekti, por edhe më gjerë.

Kryesisht, ky është materiali kryesor i trajnimit për trajnimin e YOUTH INC. Manuali përshkruan të gjitha metodologjitë e përdorura gjatë trajnimit në Prishtinë (qershor 2024), duke përfshirë shembuj të aktiviteteve dhe praktikave më të mira. Gjatë Trajnimeve Kombëtare, punonjësit rinorë mund t'i referohen këtij manuali për të rifreskuar kujtesën e tyre mbi metodologjitë ose aktivitetet e ndryshme dhe për ta përdorur atë si një udhëzues për trajnimin. Përveç kësaj, ai mund të përdoret si material mbështetës për punëtorët rinorë përpara dhe gjatë zbatimit të MAKIVI-ve.

Përveç kësaj, ky manual kontribuon në përhapjen e këtyre metodologjive, duke rritur qasjen e tyre dhe duke përmirësuar ndikimin afatgjatë të projektit YOUTH INC. Prandaj, ai do të mbetet lirisht i qasshëm për të gjithë audiencën nëpërmjet faqeve të internetit të partnerëve të projektit

Kapitulli II i këtij manuali do të paraqesë tre metodologji: Filozofia për Fëmijët, Mënyra e Këshillit dhe Takimi Ndërfetar, duke përfshirë një shpjegim të plotë dhe shembuj të aktiviteteve për secilën prej tyre. Kapitulli III përfshin një përmbledhje të përfundimeve dhe komenteve shtesë dhe rekomandimeve për përdorimin e këtyre metodologjive, të mbledhura gjatë punëtorive të trajnimit të projektit në Prishtinë në qershor 2024. Së fundi, Kapitulli IV shpjegon përdorimin dhe përshtatjen e Youthpass (instrumenti i njohjes i zhvilluar për projektet e realizuara në programet evropiane për rininë) në kuadër të këtij projekti dhe në përgjithësi.

II. Metodologjitë

2.1. Filozofia për Fëmijë/Komunitete

- **Të mësuarit në internet/offline/të përzier:**

Mund të përshtatet online/offline.

- **Përmbledhje e shkurtër e metodologjisë:**

Filozofia për Fëmijët, shkurtuar si P4C, është një stil mësimor që synon zhvillimin e aftësive të arsyetimit si dhe stimulimin e zhvillimit të bisedave krijuese dhe kritike gjatë vlerësimit të pyetjeve qendrore. Fillimisht u zbatua nga profesori Matthew Lipman i Universitetit Shtetëror Montclair në Shtetet e Bashkuara mbi dyzet vjet më parë dhe që atëherë është zgjeruar dhe zbatuar në mënyra të ndryshme. E formuar në lidhje me teoritë psikologjike të kërkimit filozofik, kjo metodë sjell artin e të menduarit kritik në mendjet e të rinjve, duke krijuar kështu mendimtarë sistematikë që mund të zhvillohen gjatë gjithë kohës së tyre në arsim.

- **Tema/çështja me të cilat zakonisht punoni gjatë aplikimit të metodologjisë:**

Mund të përdoren të gjitha llojet e temave, të cilat janë në interes të përbashkët, të diskutueshme, qendrore dhe krijuese.

- **Objektivat mësimore të metodologjisë:**

Për të mbështetur të menduarit kritik dhe krijues.

- **Mjetet/burimet që ju nevojiten për realizimin:**

Mjetet/burimet/materialet ndryshojnë në varësi të aktiviteteve të ndryshme. Ju lutemi, kontrolloni më poshtë përshkrimet e aktiviteteve.

- **Koha e nevojshme për aplikimin e metodologjisë:**

Nëse ofrohen të gjitha aktivitetet e listuara më poshtë: përafërsisht, 5 orë.

- **Madhësia e grupit me të cilin mund të punoni:**

8-25 persona

- **Grupet e synuara kryesore:**

Objektivi kryesor i punës sonë janë mësuesit dhe trajnerët, punonjësit socialë, stafi i OJQ-ve, që punojnë në fushën e arsimit, punës sociale dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

- **Grupet e synuara dytësore:**

Nxënës dhe studentë (mosha 11-18 vjeç) dhe të rinj të rritur (19-30)

- **Struktura bazë e metodologjisë** (hapat/fazat se si e dorëzoni metodologjinë) dhe përshkrimi i detajuar i aktiviteteve (hapat/fazat se si i realizoni aktivitetet):

- 1) Hapi i parë është faza e informimit kur lehtësuesi krijon hapësirë të sigurt dhe prezanton qëllimet dhe rrënjët e metodologjisë.
- 2) Hapi i dytë përfshin aktivitetet hapëse që ndihmojnë për të kuptuar konceptin e 'pyetjes filozofike'.
- 3) Hapi i tretë është realizimi i hetimit.

Përshkrimi i detajuar i aktiviteteve

Aktiviteti 1

Krijimi i Kodit të Sjelljes

Objektivi: Krijimi i një atmosfere besimi dhe bashkëpunimi përmes vendosjes së rregullave të përbashkëta dhe forcimit të punës në grup.

Materialet: Letër e madhe/flipchart, markera, bluetech

Koha: 20 min.

Hapat:

1. Merrni tabelën dhe kërkojuni studentëve të mbledhin rregullat që duan të ndjekin gjatë sesioneve të P4C.
2. Shkruani të gjitha dhe ngjiteni në mur.
3. Kërkojuni të gjithë studentëve të nënshkruajnë si një akt njohjeje të të gjitha rregullave.

Vlen të ktheheni shumë shpejt te rregullat në fillim të të gjitha sesioneve të ndara dhe t'i modifikoni nëse studentët mendojnë se është e nevojshme.

Lehtësuesi gjithashtu duhet të nënshkruajë letrën dhe të mbajë rregullat.

Aktiviteti 2

P4C Bingo

Objektivi: Njohja me njëri-tjetrin. Të bëheni të vetëdijshëm për idetë e mëdha dhe lidhjen me përvojat tuaja.

Materialet: Fletë Bingo, stilolaps ose laps

Koha: 20 min.

Hapat:

1. Jepni fletët e bingos dhe lapsat/stilolapsat pjesëmarrësve dhe kërkojuni të mbledhin sa më shumë nënshkrime nga individët brenda grupit. Deklarata:

besoj se....

- 1) ... ka një Zot/ka Zota.
- 2) ... ndonjëherë njerëzit bien në dashuri me shikim të parë, si në filma.
- 3) ... robotët një ditë do të jenë më të zgjuar se njerëzit.
- 4) ... vrima në donut është një pjesë e donutit.
- 5) ... kafshët kanë të drejtë të mos hahen.
- 6) ... Unë jam i njëjti person që isha dje.
- 7)..... diçka është e vërtetë vetëm nëse mund të vërtetohet.
- 8)..... mund të vërtetosh diçka vetëm nëse është e vërtetë.
- 9)..... njerëzit janë në thelb të mirë.
- 10)..... bota do të ishte një vend më i drejtë nëse të gjitha punët do të ishin paguar në mënyrë të barabartë

Aktiviteti 3

Postera P4C

2. Pjesëmarrësit ecin përreth dhe u kërkojnë të tjerëve nga grupi t'u përgjigjen pyetjeve në fletën e bingos. Nëse personi i pyetur mund të konfirmojë ose pajtohet me pyetjen, ata nënshkruajnë në fushën përkatëse.

3. Personi që ka 10 emra (njerëz të ndryshëm) i pari në fletë bërtet "BINGO".

4. Kur të gjithë ose shumica e pjesëmarrësve kanë bërë "Bingo" kërkojini grupit të ulet në një rreth. Pyetini nëse u pëlqeu ushtrimi dhe pyetjet e mëposhtme:

Ishte e vështirë për të kryer detyrën?

Ishte e lehtë?

A keni mësuar diçka të re dhe çfarë?

A keni marrë informacion interesant për pjesëmarrësit e tjerë në grup?

Cila ishte deklarata më e zakonshme?

Cila ishte më e rralla?

A keni kuptuar diçka që e dinit më parë, por nuk e keni reflektuar kurrë?

U habitët se sa gjëra rreth jush kanë të bëjnë me qëndrueshmërinë? Çfarë tjetër mund të shtohet si deklaratë në fletë?

Objektivi: Demonstrimi i 4 elementeve kryesore të P4C.

Materialet: postera 4C (poster i laminuar A4 ose A5), teknologji blu (për t'u fiksuar në mur)

Koha: 10 min.

Hapat:

1. Paraqitni posterat e përgatitur 4C për studentët me fjalët e mëposhtme: KRIJUES, BASHKËPUNUES, KUJDES, KRITIK.

Përmbajtja e posterave:

Posteri 1: Fjala krijuese në krye dhe teksti vijues më poshtë: Ne jemi mendimtarë krijues kur krijojmë lidhje, mendojmë për ide të reja, eksplorojmë mundësi, krahasojmë gjërat dhe sugjerojmë alternativa.

Posteri 2: Fjala bashkëpunuese në krye dhe teksti vijues më poshtë: Ne jemi mendimtarë bashkëpunues kur flasim me njëri-tjetrin, bazojmë idetë, jemi miqësorë dhe ndihmues, ndajmë përvojat tona dhe punojmë së bashku.

Aktiviteti 4

Cilësia e Jetës

Posteri 3: Fjala e kujdesshme në krye dhe teksti i mëposhtëm: Ne jemi mendimtarë të kujdesshëm kur mendojmë për atë që thuhet, dëgjojmë të tjerët me kujdes, imagjinojmë se si ndihen të tjerët, mos e ndërpresim dhe presim radhën tonë.

Posteri 4: Fjala kritike në krye dhe fjalët e mëposhtme më poshtë: Ne jemi mendimtarë kritikë kur bëjmë pyetje "ide të mëdha", testojmë idetë tona, japim arsye të mira, kërkojmë prova dhe sugjerojmë përfundime.

2. Përshkruani se këto fjalë janë themelet e mënyrës se si një pjesëmarrës duhet të punojë dhe të veprojë gjatë një sesi P4C.

3. Diskutoni të 4 elementët me nxënësit dhe nënvizoni rëndësinë e njëjtë të të 4 elementëve.

4. Nëse të gjithë studentët e kuptojnë se çfarë kuptimi kanë 4 fjalët gjatë sesioneve P4C, ngjiteni posterin në mur.

Objektivi: Të jepen përparësi nevojat personale dhe gjithashtu të krahasohen nevojat personale dhe nevojat kolektive

Materialet: Një shprehje me një fletë letre

Koha: 25 min.

Hapat:

1. Vendosni shprehjet e shtypura në dysheme (gjëni shprehjet më poshtë) dhe kërkojuni pjesëmarrësve të zgjedhin një nga shprehjet (për person): mirëqenie, arsim, akses në informacion, siguri kundër dhunës, liri e votës, liri e lëvizjes, rroga e mirë, punë e kënaqshme, kohë e lirë, teatër, hobi koncertesh, aktivitete sportive, kujdes për të moshuarit, media të besueshme, mjedis i pastër, transport publik i mirë, internet, miq, familjarë, pronësi e banesës, zona të gjera të gjelbra, ushqime ushqyese, ushqime të shijshme, celulari, makina, dashuria, rrjeti i ujërave të zeza, sigurimet shoqërore, taksat e drejta, kafshët shtëpiake, wifi, akses në publik, kujdesi shëndetësor, shëndeti, ushqimi i shëndetshëm, liria e fesë.

2. Kërkojuni ta vendosin atë në rend nga më e rëndësishmja tek më pak e rëndësishmja, që do të thotë se duhet të qëndrojnë në një rresht ose në gjysmërreth me shprehjet ku e para është më e rëndësishmja dhe e fundit është më pak e rëndësishme.

Aktiviteti 5 metër jo i mirë

3. Gjatë procesit, inkurajojini ata të flasin së bashku dhe të arsyetojnë, të bindin ose të negociojnë me njëri-tjetrin.

4. Pasi ata mendojnë se porosia është finalizuar, filloni një diskutim në grup - pyesni ata për procesin dhe cili është mendimi i tyre për rezultatin/urdhrin përfundimtar.

Objektivi: T'u jepet përparësi koncepteve të veçanta morale të sjelljes

Materialet: Set i përgatitur me letra - një grup letrash për 4-5 persona

Koha: 30 min.

Hapat:

1. Kërkojuni nxënësve tuaj të grupohen si ekipe me 4-5 persona.

2. Nëse i keni grupet, jepini secilit grup kartat e mëposhtme <https://www.thephilosophyman.com/>

3. Në grupe i renditin fletët nga më së shumti tek më pak keq. Shumica e kartave janë çiftuar për të nxjerrë dialogun rreth koncepteve të veçanta.

4. Pasi secili grup të jetë zotuar për një vendim, ata mund t'i bëjnë pyetje njëri-tjetrit në lidhje me zgjedhjet e tyre.

Lehtësuesi drejton diskutimin (në pikën 4) dhe i ndihmon pjesëmarrësit të gjejnë ngjashmëri dhe dallime dhe i mbështet ata në gjetjen e argumenteve të tyre dhe arsyetimin për zgjedhjet e tyre.

Aktiviteti 6

Katër kënde

Objektivi: Të mbledhë argumente dhe të praktikojë arsyetimin publikisht

Materialet: Përgatitën katër postera për katër zhanre të ndryshme bazë filmike: p.sh. KOMEDI, AKSION, ROMANCE, FANTAZI

Koha: 20 min.

Hapat:

1. Vendosni katër posterat (me fjalët KOMEDIA, AKSION, ROMANCE, FANTAZI) në katër qoshet e ndryshme të dhomës.
2. Kërkojuni nxënësve të zgjedhin dhe të qëndrojnë pranë zhanrit që u pëlqen më së miri - punë individuale.
3. Kërkojuni individëve që kanë bërë të njëjtën zgjedhje dhe qëndrojnë në të njëjtin zhanër të shkruajnë një listë me argumente se pse zhanri që ata kanë zgjedhur është më i miri.
4. Kërkojini secilit grup të caktojë një folës i cili do të paraqesë argumentet e listuara për grupet e tjera.
5. Pas çdo prezantimi, jepni një kohë të shkurtër që studentët të ndryshojnë pozicionin e tyre nëse arsyetimi është bindës (ata mund të ndryshojnë këndet pas çdo prezantimi).
6. Nëse dikush ndryshon pozicionin e tij/saj, pyesni pse e bëri atë.

Aktiviteti 7

Filozofike apo jo

Objektivi: Vendosja se cila është një pyetje filozofike dhe pse.

Materialet: Lista e përgatitur me pyetje, stilolapsa ose lapsa për secilin pjesëmarrës

Koha: 25 min.

Hapat:

1. Jepini secilit pjesëmarrës fletën e përgatitur me pyetjet e mëposhtme. Pranë pyetjeve vendosni dy kuti (PO dhe JO) ku duhet të shënojnë nëse pyetja është filozofike apo jo.
<https://docs.google.com/document/d/1yQcxf3gaXQ2mSfYStl9x99Q70BzpVN8C/edit>
2. Jepu atyre për afërsisht 6-7 minuta për të mbushur kutitë individualisht.
3. Kur të gjithë të jenë gati, pyesni nxënës të ndryshëm pyetje për pyetje për të treguar se cila është përgjigjja e tyre. Diskutoni nëse është e drejtë apo e gabuar dhe pse.

Aktiviteti 8

ABC - Ide të mëdha

Objektivi: Mbledhja e koncepteve të ndryshme të mundshme filozofike/ideve të mëdha

Materialet: Flipchart (një për grup), markera për secilin grup

Koha: 25 min.

Hapat:

1. Kërkojuni pjesëmarrësve të grupohen si një ekip prej 4-5 personash.
2. Kërkojini secilit grup të shkruajë ABC-në angleze në tabelë - pranë çdo shkronje ata duhet të lënë një hapësirë.
3. Kërkojuni grupeve të gjejnë një koncept filozofik/ide të madhe duke filluar me secilën shkronjë, p.sh.: A - Aftësi, B - Bukuri, C - Kozmopolitane, D - Shumëllojshme etj.
4. Kërkojuni grupeve të vogla të ndajnë listën në seancë plenare, me të gjithë grupin.

Aktiviteti 9

Kuadranti i pyetjes

Objektivi: Praktikimi i identifikimit dhe krijimit të pyetjeve të hapura dhe filozofike nëpërmjet stimulit

Materialet: Kuadranti i pyetjeve (dixhital ose vizatimor), stimul i përgatitur

Koha: 45 min.

Hapat:

1. Pyetni studentët tuaj se çfarë lloje të ndryshme pyetjesh dinë. (Është si stuhi mendimesh, ata mund të thonë gjithçka që dinë.)
2. Tregojuni kuadrantin e pyetjeve (ekranizoni atë ose tregojini si vizatim në një tabelë etj.) dhe shpjegoni atyre se në P4C, ne dallojmë 4 lloje pyetjesh: Tekstuale dhe të Mbyllura, Tekstike dhe të Hapura, Intelektuale dhe të Mbyllura. Intelektuale dhe e hapur. Lloji i fundit (Intelektual dhe i Hapur) është Pyetja Filozofike.
3. Duke diskutuar në detaje rreth llojit të hapur të pyetjeve, ju lutemi ndani informacionin e mëposhtëm me studentët tuaj: Pyetjet e hapura kanë të bëjnë me abstrakte, koncepte dhe/ose vlera, prandaj nuk ka përgjigje të drejtë ose të gabuar për to. Ndryshe nga pyetjet e mbyllura, pyetjet e hapura nuk mund të përgjigjen me përgjigje të lehta "po" / "jo" ose të dukshme. Ata nxisin një bisedë më të gjatë për të zbuluar perspektivën unike të pjesëmarrësve.

Shpesh, pyetjet e hapura rezultojnë në një përplasje mendimesh ose një debat të nxehtë. Megjithatë, është e rëndësishme që diskutimi të mbahet i respektueshëm dhe i sigurt për të gjithë pjesëmarrësit. Ata kërkojnë që një person të ndalojë, të mendojë dhe të reflektojë dhe për këtë arsye të zhvillojë të menduarit kritik dhe aftësi të tjera të buta. Përgjigjet përfshijnë ndjenja, opinione ose ide personale për një temë. Pyetjet e hapura janë gjithashtu të rëndësishme në bisedë, ato e mbajnë atë të rrjedhë në një mënyrë të hapur dhe tërheqëse.

Pyetjet e hapura zakonisht fillojnë me 'Pse?' 'Si?' 'Çfarë?' ose 'A mund të përshkruani...?', ose 'Më trego për...'

Pyetjet e hapura duhet të bazohen në një interes të vërtetë për pjesëmarrësit dhe perspektivat, mendimet dhe ndjenjat e tyre në lidhje me një temë të zgjedhur. Gjatë formimit të pyetjes, është mirë të përdoren fjale që pasqyrojnë këtë qasje si 'mendoj', 'pëlqej', 'dua', 'besoj' dhe 'ndjej'.

Këto pyetje jo vetëm që janë të dizajnuara për të nxjerrë një përgjigje më të gjatë dhe më të detajuar, por ato, gjithashtu, i kërkojnë të anketuarit të marrë kohë shtesë për të marrë në konsideratë atë që i kërkohet dhe çfarë duhet të thotë. Mbani në mend se formulimi është shumë i rëndësishëm. Pyetjet e hapura mund të rezultojnë në përgjigje të gjata. Nëse dëshironi t'i mbani ato të shkurtra ose relevante, jini specifik kur bëni pyetjen.

Burimi:

<https://files.nc.gov/ncdhhs/documents/files/dss/training/Open-Ended-Questions-.pdf>

4. Në P4C ne aplikojmë vetëm pyetje filozofike, prandaj duhet të praktikohet formulimi i një pyetjeje filozofike. Për të praktikuar, ne aplikojmë një stimul. Stimuli është pika fillestare për kërkimin. Me stimulin, mund të përpiqeni të tërhiqni vëmendjen e grupit tuaj në tema, çështje dhe pyetje të ndryshme, pa i specifikuar ato drejtpërdrejt. Ky është roli i tij në këtë proces: të ngrejë tema dhe të provokojë formulimin e pyetjeve filozofike. Këtu, si stimul, zgjidhni një përrallë të thjeshtë dhe të shkurtër (p.sh. nga Ezopi) dhe lexoni me zë të lartë (ose mund ta lexojnë së bashku - një fjali për student).

5. Jepini secilit student një fletë të printuar A4 me pyetje kuadrante mbi të dhe me një listë të pyetjeve që keni përgatitur. Të paktën një pyetje duhet t'i përkasë 4 llojeve të ndryshme të kategorive të pyetjeve.

6. Kërkojuni të gjejnë kategorinë për secilën pyetje dhe diskutoni së bashku përgjigjet e duhura.

Aktiviteti 10

Stimul - hetim

Objektivi: Pjesëmarrja në hetimin e parë.

Materialet: Stimul, fletë A4 - 1 për pjesëmarrës, stilolaps ose laps - një për pjesëmarrës, hapësirë e mjaftueshme për t'u ulur në një rreth

Koha: 60 min.

Hapat:

Zgjidhni një stimul sipas përshkrimit të mëposhtëm dhe përdorni 10 hapat (gjeni më poshtë këtë aktivitet) për të lehtësuar kërkimin. Lehtësoni hetimin ndërsa jeni ulur në një rreth.

Çfarë përbën një stimul të mirë?

Kjo mund të jetë lehtësisht një pyetje për t'u diskutuar brenda kornizës së një hetimi me kolegët e trajnerëve ose kolegëve të P4C. Nëse një stimul është i mirë apo më pak varet nga qëllimet si dhe nga edukatori. Një stimul është i mirë nëse i përshtatet agjendës dhe rezultatit të dëshiruar të të nxënit. Në përgjithësi, një urdhër është i mirë nëse: ka një axhendë të qartë ose tema është e përshtatshme për përbërjen e grupit dhe nuk ofendon asnjë grup ose pakicë etnike ose fetare, etj. i përshtatet grupmoshës së anëtarëve të grupit, tërheq vëmendjen e çdo grupi. anëtar dhe lejon të gjithë në grup të shprehin mendimin e tyre (edhe nëse ai ndryshon rrënjësisht nga ai i pjesës tjetër të grupit), flet vetë.

Me fjalë të tjera, nëse nuk kërkon një interpretim, fokusohet në realitetet specifike me të cilat grupi ndeshet në baza ditore, ofron një qasje pozitive, të orientuar drejt zgjidhjes për të ardhmen.

Çfarë lloj stimuli mund të përdorni?

Vetëm imagjinata mund të kufizojë llojin e stimulit që përdoret në procesin P4C. Në fillim është mirë të filloni me një stimul të thjeshtë. Sapo studentët të mësohen të formojnë pyetje filozofike, një hetim mund të fillojë pothuajse nga çdo gjë. Kur zgjidhni një stimul, mbani gjithmonë parasysh kohën që keni për ta paraqitur atë në grup. Edhe pse mund t'ju duhet ta shkurtoni atë (p.sh., nëse është nga një roman ose një film), respektoni gjithmonë autorin origjinal. Ju mund të përdorni një citim nga një vepër letrare - në disa raste mund të jetë e nevojshme dhënia e kontekstit ("Kjo poezi është shkruar në një kamp përqendrimi gjatë Luftës së Dytë Botërore"). Ju mund të përdorni fotot tuaja, apo edhe të bëni foto posaçërisht për të shërbyer si një stimul për një hetim. Nëse përdorni artikuj gazetash ose reviste ose të dhëna kërkimore, vlerësoni gjithmonë burimin.

- 1) këngët – tekstet mund të shtypen dhe shpërndahen, John Lennon, Imagine; Louis Armstrong, Çfarë bote e mrekullueshme; rap – mund të funksionojë mirë me adoleshentët ose të rinjtë; Imagine Dragons, Radioactive (ky i fundit nuk është rap i pastër, por i ndikuar prej tij – e njëjta metrikë e tekstit) Will.I.A.M, SOS;
- 2) videoklipe – klipe muzikore, reklama televizive, ngacmues filmash, etj.;
- 3) animacione të shkurtra – tregime të vetme me një mesazh të qartë që funksionojnë me çdo grupmoshë,
- 4) tregime - trillime ose personale, të shkruara ose të treguara;
- 5) libra me figura – mund të projektohen
- 6) karikaturat - karikaturat janë pothuajse gjithmonë të diskutueshme Bill Kroyer, Ferngully (1992) Hayao Miyazaki, Mononoke Hime (1997);
- 7) strips komike – një mënyrë e shpejtë dhe argëtuese për të përfshirë grupin me një histori, Rohan, Humor i Gjelbër <https://www.greenhumour.com/> Ose foto nga kjo bazë të dhënash: <https://www.ecocomicsdatabase.com/>
- 8) filma – fiction ose dokumentar Richard Fleischer, Soylent Green (1973) Roland Emmerich, The Day After Tomorrow (2004);
- 9) art – piktura, skulptura, etj. Katsushika Hokusai, Vala e Madhe nga Kanagawa (1831) Statuja e Zeusit të kurorëzuar në Muzeun Getty (rreth 100 p.e.s.);
- 10) objekte – 3D rreh 2D;
- 11) dialogët – mund të dramatizohen me anëtarët e grupit;
- 12) artikuj gazetash ose reviste – shënoni burimin tuaj;

- 13) foto - një fotografi vlen sa një mijë fjalë; fotografitë e peizazhit (si lokale ashtu edhe ekzotike) janë stimuj të mëdhenj;
- 14) ngjarje – ngjarje shkollore, vizita, ekskursionet shkollore etj.;
- 15) skena dramatike - mund të interpretohen nga anëtarët e grupit ose aktorët;
- 16) të dhënat – faktet e pastra mund të jenë tronditëse dhe të ngjallin mendime;
- 17) interpretimet e poezive shpesh mund të jenë të ndryshme;
- 18) grafiti - zhanri në vetvete është provokues ashtu si mesazhi i tij në shumicën e rasteve;
- 19) video bloge
- 20) cicërima - një mënyrë e shkurtër për të ngritur një çështje;
- 21) aktivitete

Mbani mend, këto janë vetëm shembuj. Përdorni kreativitetin tuaj kur zgjidhni një stimul.

Si të zgjidhni dhe përdorni një stimul?

Kur zgjidhni një stimul, mbani parasysh disa këshilla në lidhje me një kërkim të suksesshëm, i cili, nga ana tjetër, çon në rezultatin e dëshiruar të të nxënës:

Përcaktoni temën ose temën që dëshironi që grupi juaj të diskutojë qartë për veten tuaj. Njihni kontekstin e stimulit tuaj. Përshtateni stimulit për grupin tuaj (mosha, aftësitë gjuhësore, diversiteti etnik, racor, fetar, kur është adekuat, etj.). Kur ndiheni të ngecur në gjetjen e stimulit të duhur për një temë specifike, kërkoni ndihmë nga kolegët. Ju mund të mbështeteni në përvojën e tyre. Përdorni imagjinatën dhe kreativitetin tuaj. Çdo gjë mund të shërbejë si një nxitje; mbajini gjithmonë sytë hapur. Asnjëherë mos e lini grupin të dijë pikëpamjen ose mendimin tuaj personal mbi stimulit. Kjo do të ndikonte në të menduarit e tyre; grupi juaj do të ndiqte drejtimin tuaj. Ndoshta është më mirë të shmangni përdorimin e stimujve që tashmë janë diskutuar në një kontekst tjetër shkollor (në një mësim tjetër).

Përgatitja për lehtësuesit

Seancat P4C rekomandohen duke lehtësuar ndjekjen e secilit hap më poshtë.

Në përshkrimin e mëposhtëm, 10 hapat e kërimit përshkruhen në detaje duke përdorur këto lidhje: <https://dialogueworks.co.uk>

<https://p4c.com>

<https://www.sapere.org.uk>

<https://www.thephilosophyman.com>

Hapi 0: Krijimi i një hapësirë të sigurt

DHOMA: Klasa, grupi ose komuniteti ulet në një rreth. Dhoma duhet të jetë mjaft e madhe që karriget të vendosen në një rreth, në mënyrë që të gjithë anëtarët e 'komunitetit' të mund të shohin njëri-tjetrin dhe të kenë kontakt me sy me këdo që flet. Grupi gjithashtu duhet të jetë në gjendje të dëgjojë njëri-tjetrin qartë; prandaj duhet të merret parasysh edhe akustika e mjedisit. Mësuesi/lehtësuesi duhet të jetë pjesë e grupit dhe të gjithë pjesëmarrësit duhet të shihen si po aq të rëndësishëm për suksesin e 'komunitetit'.

UDHËZIMET: Udhëzimet e vendosura nga grupi i mundësojnë komunitetit të kërimit filozofik të krijojë një mjedis të respektueshëm, të kujdesshëm dhe bashkëpunues.

Udhëzimet mund të përfshijnë:

- Dëgjoni folësin
- Mendoni dhe përgjigjuni asaj që thuhet
- Jepni arsyet: 'Unë nuk jam dakord ose pajtohem me (dikë) sepse ...'
- Trajtojeni me respekt kontributin e secilit
- Komentoni çështjen, jo personin
- Kontribuoni në mënyrë që të mbështesni komunitetin

Hapi 1: Përgatitja – Pyetje për hyrje

[Në rast se pjesëmarrësit nuk janë mësuar me diskutime, edukatori mund të shtojë më shumë aktivitete hyrëse për të ndërtuar aftësi diskutimi.]

Duke kaluar në seksionin e dialogut, edukatori mund të fillojë të luajë me pyetje dhe fjalë. Këto janë lojëra të aftësive të të menduarit që përqendrohen te personi që flet për një temë ose një çështje.

Shembuj:

- Përshkruani veten me tri fjalë.
- Nëse do të ishit 20% më kreativ, çfarë do të arrinit?
- Nëse mund të shkëmbeni jetë me dikë për një ditë, kush do të ishte dhe pse?
- Kush është personazhi juaj i preferuar i filmit vizatimor dhe pse?
- Ku do të ishte vendi më i keq për të ngecur?

Hapi 2: Prezantimi

Edukatori paraqet një stimul për pjesëmarrësit. Stimuli mund të paraqitet në një ekran ose të shtypet dhe t'u shpërndalet pjesëmarrësve.

Mund të përdoret çdo lloj stimuli, në varësi të qëllimit të edukatorit, lajmeve aktuale të medias etj.

Hapi 3: Koha e të menduarit

Punë individuale. Edukatori u jep pjesëmarrësve pak kohë për të menduar për çështjet e ngritura nga stimuli. Ata mund të shkruajnë përshtypjet/pyetjet e tyre të para. (fjalët e para)

Hapi 4: Biseda

Edukatori krijon grupe të vogla me 3-4 ose çifte dhe u kërkon të ndajnë përshtypjet e para mes tyre.

Hapi 5: Formulimi

Edukatori u kërkon grupeve të vogla të formulojnë një pyetje të hapur (filozofike) bazuar në përshtypjet e tyre të para dhe bisedën që kanë pasur brenda grupeve të tyre. Për hetimin, ne po kërkojmë pyetje të hapura që shkojnë përtej stimullit.

Grupet/çiftet e vogla shkruajnë pyetjet e tyre në një fletë A4, në mënyrë që të gjithë në grup të mund t'i lexojnë ato (për të siguruar dukshmëri, përdorni të paktën letër me madhësi A4, shkronja të mëdha dhe një shënues të trashë me një ngjyrë qartësisht të dallueshme).

Hapi 6: Ajrimi

Një nga një, secili grup lexon pyetjet e tij, duke shfaqur letrat e tyre me pyetjet e shkruara në mes të dhomës, në mënyrë që të gjithë t'i shohin mirë.

(Përpara transmetimit të pyetjeve, edukatori ecën nëpër dhomë për të kontrolluar nëse secili grup ka bërë një pyetje të hapur/filozofike. Nëse jo, ata i ndihmojnë ata të formulojnë disa. Vetëm pyetjet e hapura duhet të ndahen.)

Hapi 7: Përzgjedhja

Edukatori ndan grupet e vogla dhe u kërkon pjesëmarrësve të zgjedhin një pyetje individualisht.

Cili është ai që do të donin të diskutonin më shumë?

Të gjithë votojnë. (Metodat për të siguruar anonimitetin mund të aplikohen, por nuk është e domosdoshme.)

Në varësi të grupit dhe/ose temës për të cilën votojnë, mund të aplikohen metoda të ndryshme. Disa sugjerime:

Metoda të hapura (kur pjesëmarrësit mund të shohin zgjedhjen e njëri-tjetrit)

Pjesëmarrësit mbledhen rreth pyetjes që ata zgjedhin. Pjesëmarrësit vizatojnë një vijë në letër me pyetjen që preferojnë. Edukatori u shpërndan pjesëmarrësve shkopinj votimi (shkrepse) dhe ata vendosin shkopinjt e tyre në letër me pyetjen që preferojnë. Variacionet e tre të fundit: Pjesëmarrësit mund të kenë më shumë se një votë, për shembull, 3. Në këtë rast, ata kanë më shumë opsione për të shprehur preferencat e tyre: vendosin të 3 shkopinj/shenjat/rreshtat në një pyetje, ose vendosin 2 më së shumti, preferoi një dhe 1 për të dytën më të mirë, etj.

Metoda sekrete (kur pjesëmarrësit nuk e dinë se kush voton për cilën pyetje)

Pjesëmarrësit ngrihen në një rreth, të gjithë përballë brenda rrethit. I vunë duart pas shpine. Edukatori lexon pyetjet një nga një. Pjesëmarrësit votojnë me gishtin e madh lart pas shpine kur dëgjojnë pyetjen e preferuar.

Hapi 8: Fjalët e fundit

Kjo është përsëri punë individuale. Për disa minuta, pjesëmarrësit mendojnë në heshtje për mendimet e tyre të para në lidhje me pyetjen e zgjedhur. (fjalët e fundit)

Hapi 9: Ndërtimi

Pjesëmarrësit fillojnë një bisedë rreth pyetjes. Mësuesi është vetëm një lehtësues dhe duhet të mbajë parasysh rregullat e mëposhtme gjatë lehtësimit:

- Ndaloni gjykimin – përgjigjuni përgjigjeve të nxënësve në mënyrë jovlerësuese, p.sh. përgjigje pozitive, por neutrale si "Faleminderit", "Kjo është interesante".
- Ftojini të gjithë grupin të përgjigjet – duke thënë gjëra të tilla si: "Sa njerëz pajtohen ose nuk pajtohen me atë këndvështrim?" çfarë pyetjesh mund të bëjmë?"
- Kërkoni një përmbledhje - promovoni dëgjimin aktiv, p.sh., 'A mund ta përmbledhni pikën e Kim-it?' 'A mund të shpjegoni atë që sapo tha Jane?'
- Ftoni një sërë përgjigjesh – modeloni mendjehapur duke i ftuar studentët të marrin në konsideratë këndvështrime të ndryshme: "Nuk ka asnjë përgjigje të vetme të saktë për këtë pyetje. Unë dua që ju të konsideroni alternativa."
- Inkurajoni pyetjen e studentëve – ftojini studentët të bëjnë pyetjet e tyre përpara, gjatë ose pas diskutimit. "A ka dikush një pyetje në lidhje me atë që është thënë?"

Hapi 10: Fjala e fundit

Është e rëndësishme që pjesëmarrësve t'u jepet kohë në fund të diskutimit për të reflektuar mbi atë që është thënë, atë që kanë dëgjuar dhe mendimet, pikëpamjet dhe opinionet e tyre për pyetjet ose çështjet që janë diskutuar.

Vëmendje e veçantë duhet t'i kushtohet reflektimit mbi emocionet. Edukatorët inkurajojnë pjesëmarrësit të identifikojnë emocionet që kanë ndjerë gjatë aktivitetit. Ata mund t'i shprehin ndjenjat e tyre duke folur rreth tyre (duke iu përgjigjur pyetjeve), duke shkruar për to ose duke përdorur mënyra krijuese për t'i shprehur ato (vizatim, etj.).

Pas një periudhe reflektimi, secilit pjesëmarrës duhet t'i jepet mundësia të ndajë mendimet e tij përfundimtare për pyetjen me pjesën tjetër të grupit, mundësisht duke e shkruar atë në një fjali dhe më pas duke e krahasuar me atë që kanë shkruar gjatë Hapit 3.

Shpjegoni se si e vlerësoni procesin mësimor:

Pas procesit përafërsisht 5 orësh, kërkoni pjesëmarrësve të mendojnë për të gjithë udhëtimin mësimor të P4C dhe të zgjedhin një element që duhet përmirësuar dhe një që ishte një përvojë e paharrueshme. Kërkoni një vullnetari nga grupi që të fillojë të ndajë elementet një-një në fjali një-një.

Fotot e lidhura me metodologjinë

2.2. Mënyra e Këshillit (WOC)

- **Online ose offline ose mund të përshtatet online/offline:**

Mënyra e Këshillit mund të bëhet vetëm personalisht për shkak të natyrës së saj shpirtërore dhe ndërpersonale.

- **Përmbledhje e shkurtër e metodologjisë:**

Rruga e Këshillit, e shkurtuar si WOC, është një praktikë e përjetshme e rrënjësuar thellë në kulturë dhe traditë të ndryshme, duke nxitur komunitetin e vërtetë dhe duke nderuar zërin dhe kontributin e secilit individ. Ai inkurajon dëgjimin e vëmendshëm, shprehjen e sigurtë dhe komunikimin e dhembshur, duke çuar në njohuri të reja, mençuri dhe shërim. Me origjinë nga traditat e mençurisë vendase, këshilli ofron një rreth johierarkik komunikimi që forcon marrëdhëniet dhe ndërton komunitete më të forta. Efektiviteti i tij në zgjidhjen e konflikteve, vendimmarrjen dhe komunikimin ka çuar në miratimin e tij në mjedise të ndryshme në mbarë botën, duke përfshirë institucionet arsimore, bizneset, institucionet e kujdesit shëndetësor dhe organizatat e komunitetit. Me rritjen e nevojës për komunikim autentik dhe të sigurtë, rritet edhe zbatimi i praktikave të këshillit, duke u përhapur nëpër kontinente dhe kultura. Qoftë në shkretëtirë apo brenda komuniteteve, këshilli ofron një ndjenjë të kthimit në shtëpi, duke nxitur lidhjen, mirëkuptimin dhe respektin për gjithë jetën.

- Publikimi i parë rreth metodologjisë u shkrua nga Jack M. Zimmerman dhe Virginia Coyle në librin e tyre *The Way of Council*.

Më shumë informacion: <https://waysofcouncil.net/>

- **Temat dhe çështjet me të cilat zakonisht punoni gjatë aplikimit të metodologjisë:**

Çdo këshill ka një temë dhe një pyetje, në bazë të së cilës pjesëmarrësit do të ndajnë historitë. Disa shembuj të temave fillestare: Na tregoni një histori për vendin tuaj të fëmijërisë. / momenti juaj i preferuar me një nga të afërmit tuaj. / një moment nga fëmijëria që do ta kujtoni gjithmonë. / ëndrra jote për këtë botë / frikërat e tua dhe çfarë të jep kurajo. / kur kishit çështje besimi. / kur ndjeve se doje të ndryshoje diçka në vetvete.

- Disa shembuj të temave të këshillit: fëmijëria, prejardhja, paraardhësit, momentet që ndryshojnë jetën, bullizmi, abuzimi seksual, diskriminimi, problemet aktuale në komunitet, shoqëri, vend etj.
- Konkretisht për projektin YouthINC:

Na tregoni një histori për një kohë kur mësuat diçka të re për kulturën ose identitetin e dikujt tjetër që ndryshoi këndvështrimin tuaj. / cilat traditë apo praktika kulturore janë të rëndësishme për ju dhe si kontribuojnë ato në ndjenjën tuaj të identitetit. / kur jeni ndjerë i përfshirë ose i përjashtuar bazuar në identitetin tuaj social, gjeografik, kulturor, personal, politik, arsimor ose racor. / një ndërveprim me njerëz nga komunitetet e marginalizuara. / ju është dashur të navigoni bisedat rreth diversitetit dhe përfshirjes me miqtë, familjen ose kolegët që mund të kenë këndvështrime të ndryshme?

- **Objektivat e metodologjisë:**

Në një këshill, pjesëmarrësit ndajnë histori personale, mendime dhe ngjarje të jetës që janë shumë të rëndësishme për ta, ndërsa të gjithë njerëzit e tjerë po dëgjojnë.

- **Mjetet që ju nevojiten për realizimin:**

Pjesë/objekt që flet, qirinj/dru zjarri për zjarr/ çdo material tjetër për qendrën.

- **Koha e nevojshme për aplikimin e metodologjisë:**

Kohëzgjatja e këshillit është e vështirë të përafrohet saktësisht. Varet nga tema dhe personi, megjithatë, normalisht zgjat më shumë se 1 orë. Nëse këshilli zgjat 1-2 orë, mund ta bëni pa pushim, por nëse zgjat më shumë, këshilltari mund të bëjë një ose më shumë pushime të shkurtra. Pjesëmarrësit mund të shkojnë në tualet gjatë ndarjes nëse e ndiejnë nevojën, por duhet të qëndrojnë në heshtje dhe të mos e ndërpresin procesin.

- **Madhësia e grupit me të cilin mund të punoni:**

Ju mund ta bëni këshillin me grupe të vogla prej 4-5 personash deri në 20-30 persona. Nëse ka grupe më të mëdha, do të duhet më shumë kohë dhe njerëzit e papërvojë mund të humbasin interesin.

- **Grupet e synuara kryesore:**

Grupi kryesor i synuar i WOC janë të rinjtë mbi 16 vjeç.

- **Grupet e synuara dytësore:**

Grupi dytësor i synuar i punës sonë janë mësuesit dhe trajnerët, punonjësit socialë dhe stafi i OJQ-ve që punojnë në fushën e arsimit, punës sociale dhe zhvillimit të qëndrueshëm.

- Struktura bazë e metodologjisë (hapat/fazat e mënyrës se si e dorëzoni metodologjinë) dhe përshkrimi i detajuar i aktiviteteve (hapat/fazat se si i jepni aktivitetet):

- **Forma bazë e Këshillit është e thjeshtë:**

- 1) Përgatitja: Gjeni një hapësirë të qetë dhe të sigurt ku grupi mund të ulet në një rreth. Mund të jetë brenda ose jashtë.
- 2) Hapja dhe përfundimi: Të gjithë elementët e veprimtarisë duhet të paraqiten nga mbajtësi i këshillit, nëse pjesëmarrësit marrin pjesë për herë të parë në një këshill. Në fund të këshillit, rojtari duhet të fikë qirinjtë (nëse ka pasur), të falënderojë pjesëmarrësit, t'i vlerësojë ata dhe tregimet e tyre dhe të shpallë fundin e këshillit.
- 3) Vetë këshilli: Hapni një praktikë dialogu për një temë ku pjesëmarrësit flasin me radhë me një objekt të caktuar, duke nxitur dëgjim të vëmendshëm dhe shprehje të sinqertë brenda një mjedisi të sigurt dhe të respektueshëm.

- **Përshkrimi i detajuar i aktiviteteve:**

Elementet e rëndësishme të Këshillit:

1) Mbajtësi i Këshillit - Çdo Këshill ndihmohet nga një person, i cili drejton procesin. Ky person u paraqet pjesëmarrësve parimet dhe elementet e Këshillit. Ky person hap dhe mbyll këshillin dhe do të jetë i vetmi person i lejuar të flasë, përveç folësit që mban objektin që flet.

2) Folësi dhe dëgjuesit - Vetëm një person mund të flasë në të njëjtën kohë në këshill. Personi që flet duhet të mbajë një objekt që flet.

3) Qendra e rrethit - Për të krijuar një atmosferë ceremoniale dhe për të përgatitur pjesëmarrësit për një ndarje të thellë, në mes të rrethit mund të organizohet një "altar" i bukur. Aty mund të vendoset një qiri që mund të ndizet në fillim të këshillit, së bashku me disa gurë, pupla, një shall, dru, sende të rëndësishme për grupin, etj.

4) Pjesa/objekt që flet - Është objekti që do të mbahet nga çdo folës. Objekti duhet të jetë diçka kuptimplotë për grupin ose të lidhet me temën e këshillit. Personi i parë që do të ndjejë thirrjen për të folur do të marrë objektin që flet. Pas përfundimit të tregimit, ky person do t'ia kalojë objektin personit në anën e majtë, duke ndjekur lëvizjen e Diellit. Kur objekti që flet të kalojë, të dy personat do të shikojnë njëri-tjetrin në sy. Personi që mban objektin që flet mund të flasë ose t'ia kalojë objektin personit tjetër. Askush nuk detyrohet të flasë gjatë një këshilli.

5) 4 synimet - Këshilli ka 4 synime: Të flasë nga zemra (të ndash histori personale dhe mendime të rëndësishme për personin, të cilat vijnë nga zemra), Të dëgjosh nga zemra (Të dëgjosh me vëmendje të plotë, empati dhe jo. gjykime), Të folurit e thelbit (Ndarja e pjesëve më të rëndësishme të historisë personale, një bisedë jo shumë e gjatë dhe jo shumë e shkurtër), spontaniteti (të jesh plotësisht i pranishëm, të mos planifikosh çfarë të thuash, por të thuash atë që ndihet e drejtë në këtë moment).

6) Konfidencialiteti - Meqenëse pjesëmarrësit do të ndajnë histori personale, disa prej të cilave mund të jenë shumë intime, një element i rëndësishëm i këshillit është konfidencialiteti. Historitë e ndara gjatë këshillit do të mbeten brenda këshillit dhe pjesëmarrësit nuk duhet t'i përhapin historitë të njerëzve të tjerë.

Shpjegoni se si e vlerësoni procesin mësimor:

Gjatë raundit të fundit, tema e përbashkët mund të jetë: Na tregoni si u ndjetë gjatë Këshillit. / cila histori ishte befasuese për ju. / cila histori ju bëri më shumë jehonë.

Fotot e lidhura me metodologjinë

2.3. Takimi ndërjetar

- **Online ose offline ose mund të përshtatet online/offline:**

Mund të përshtatet për të dyja, por takimet ballë për ballë priren të kenë rezultate më domethënëse.

- **Përmbledhje e shkurtër e metodologjisë:**

Një takim ndërjetar është një bisedë kuptimplotë në të cilën pjesëmarrësit shkëmbejnë ide për çështje që kanë rëndësi ekzistenciale për ta, dhe për rrjedhojë njihen me njëri-tjetrin në një mënyrë më intime. Ai zbulon ngjashmëritë dhe ndihmon në ndërtimin e urave midis njerëzve, por gjithashtu u mundëson atyre të ndajnë dallimet e tyre në një mënyrë konstruktive dhe me respekt. Qasja jonë ndryshon nga përpjekjet e tjera ndërjetare sepse fokusohet në bisedat ndërvepruese ndërmjet pjesëmarrësve, në vend të dëgjimit pasiv të folësve ekspertë.

- **Temat, çështje me të cilat zakonisht punoni gjatë aplikimit të metodologjisë:**

Mënyra më e zakonshme për të zhvilluar një takim ndërjetar është përmes mësimit të përbashkët të feve, traditave dhe kulturave tona përkatëse, por platformat e tjera të shkëmbimit të thelluar mund të funksionojnë më mirë për grupe specifike njerëzish: muzika, letërsia, profesioni ose interesi i përbashkët, etj.

- **Objektivat e metodologjisë:**

Edhe një takim krijon një transformim të rëndësishëm midis pjesëmarrësve të tij. Por kur grupet nga komunitetet fqinje takohen rregullisht, kjo ofron një mundësi të rregullt për takime, ilustron mundësinë e marrëdhënieve ndër-komunale të bazuara në miqësi dhe respekt për identitetin unik të secilit, dhe vazhdimisht gjeneron ndryshim ndërsa anëtarët shtesë të komuniteteve më të mëdha bashkohen. Në këtë mënyrë, transformimi bëhet shumë më solid dhe efektiv.

- **Mjetet që ju nevojiten për realizimin:**

Avantazhi i kësaj qasjeje është se burimi kryesor i saj janë vetëm njerëzit. Organizatorët mund të sjellin edhe tekste për t'u diskutuar, por nuk është e domosdoshme.

- **Koha e nevojshme për aplikimin e metodologjisë:**

Kohëzgjatja ideale e një takimi ndërjetar është 1,5 orë.

- **Madhësia e grupit me të cilin mund të punoni:**

5-15 persona për pjesëmarrje ideale, por sigurisht që mund të keni grupe më të mëdha të ndara në më të vogla nëse është e nevojshme.

- **Grupet e synuara kryesore:**

Të gjithë mund ta shijojnë atë. Ne përdorim fenë si mjetin tonë kryesor të transformimit të konfliktit. Kjo nuk do të thotë që dikush duhet të jetë fetar ose besimtar për të marrë pjesë. Feja përshkon kulturën, madje edhe në mesin e atyre që e quajnë veten "laikë", në mënyra shumë të thella.

- **Grupet e synuara dytësore:**

Miqtë dhe familjet e pjesëmarrësve. Ne llogarisim në "efektin e shumëzuesit" për të krijuar një ndikim më të madh në shoqëri.

- **Struktura bazë e metodologjisë (hapat/fazat se si e dorëzoni metodologjinë) dhe përshkrimi i detajuar i aktiviteteve (hapat/fazat se si i dorëzoni aktivitetet):**

Një takim tipik fillon me një përzierje të rastësishme derisa grupi të mblidhet. Pjesëmarrësit arrijnë në kontakt me njerëzit që njohin dhe prezantojnë shkurtimisht njerëz të rinj. Kur grupi mblidhet, nëse ka njerëz të rinj, grupi do të mbajë një raund prezantimesh të shkurtra, me pjesëmarrësit që ndajnë të dhënat personale si emri, feja, profesioni, familja, etj. Nëse është e nevojshme, dhe nëse i përshtatet karakterit të grupit, ju mund të përfshini një aktivitet të shkurtër "akullthyes".

Më pas, tema e zgjedhur nga grupi gjatë takimit të mëparshëm do të prezantohet përmes prezantimeve shumë të shkurtra, nga 5-7 minuta secila, nga këndvështrime të ndryshme fetare. Këto prezantime nuk kanë për qëllim të mbulojnë të gjithë temën, por të përshkruajnë shkurtimisht disa nga komponentët kryesorë dhe çështjet kryesore të saj. Është një ide e mirë që të përfshihen disa tekste të shkurtra në prezantim dhe disa grupe madje përdorin vetëm tekste për të paraqitur temën, por kjo nuk është e domosdoshme.

Pas prezantimeve, biseda i hapet grupit për të ndarë ide, mendime, përvoja, ndjenja etj. me të gjithë pjesëmarrësit. Nuk pritët që ata të bien dakord me njëri-tjetrin.

Pritshmëria është që ata të mësojnë për pikëpamjet e njëri-tjetrit, të kuptojnë se çfarë kanë të përbashkët dhe ku ndryshojnë dhe të zhvillojnë aftësinë për mosmarrëveshje miqësore. Për më tepër: ne nuk po kërkojmë në thelb për të dhëna akademike, por për një ndarje të pikëpamjeve, përvojave, mendimeve personale etj. Prandaj, pritët që njerëzit nga e njëjta traditë të mos jenë domosdoshmërisht dakord. Në fund, lehtësuesit përfundojnë dhe grupi zgjedh temën për takimin e radhës.

Përshkrimi i detajuar i aktiviteteve:

Këtu janë disa shembuj se si të strukturohet një takim ndërfaqetar dhe cilat tema mund të diskutohen:

Aktiviteti 1) Emri i veprimtarisë

Objektivi: me një fjali qëllimi i veprimtarisë

Materialet: lista e materialeve të nevojshme për aktivitetin

Koha: koha e kërkuar në minuta

Hapat: si duhet lehtësuar hap pas hapi (numërimi nëse është e mundur)

Aktiviteti 1

Historia e marrëdhënieve të secilit pjesëmarrës me traditën ose kulturën e tyre

Objektivi: Njihuni me "tjetrin" në një mënyrë më të thellë

Materialet: Asnjë

Koha: Rreth 30 minuta, në varësi të numrit të pjesëmarrësve

Hapat:

1. Shkojmë rreth rrethit dhe kërkojmë nga secili pjesëmarrës të përshkruajë historinë e marrëdhënieve të tyre me traditën e tyre.

2. Këtu janë disa elementë që ata mund të përfshijnë në tregimet e tyre:

- shtëpinë dhe shoqërinë në të cilën janë rritur
- edukimi i tyre i përgjithshëm brenda shtëpisë dhe shoqërisë së tyre dhe reagimi i tyre ndaj kësaj (në të kaluarën)
- si evoluoi qëndrimi dhe reagimi i tyre gjatë viteve
- Cilat janë qëndrimet, përgjigjet dhe marrëdhëniet e tyre sot

3. Grupi mund të pajtohet që secili pjesëmarrës të ndajë historinë e tij pa përgjigje ose të lejojë përgjigje nga anëtarët e tjerë të grupit.

4. Pyetje të tjera të lidhura që mund të përdoren në këtë temë:

- Ndani një ceremoni ose ngjarje të ciklit jetësor në jetën tuaj që ishte kuptimplotë për ju
- Ndani një histori për rrënjët e familjes suaj
- Ndani historinë e emrit tuaj (emri personal ose i familjes)
- Cila është gjëja që ju pëlqen më shumë në fenë apo kulturën tuaj dhe cila është diçka me të cilën e keni të vështirë të përballeni?
  - Ndani përrallën tuaj të preferuar tradicionale

Aktiviteti 2

Përdorimi i burimeve dhe praktikave kulturore ose fetare si fillim i bisedës

Objektivi: Njihuni me kulturën dhe praktikën e "tjetrit" për një temë specifike

Materialet: Asnjë

Koha: 1,5 orë

Hapat:

1. Një temë duhet zgjedhur paraprakisht, le të marrim për shembull "qëndrueshmërinë mjedisore"

2. Sipas profilit të pjesëmarrësve, koordinatorët mund të sjellin citate nga fe dhe tradita të ndryshme që trajtojnë këtë temë.

Për shembull:

-Muslimi: "Dhe qiellin e ngriti lart dhe krijoi (për çdo gjë) peshore, që të mos e shkelni peshoren, prandaj peshoni (veprat tuaja) me drejtësi dhe mos e prishni peshoren" (Kur. 'an, El-Rahman, 55:7-9)

-Christian: "Mendoni për lulet që shihni ndërsa kaloni nëpër kullotat tuaja. Ata nuk bëjnë asgjë për t'u veshur me një bukuri të tillë. Por unë po ju them të vërtetën se edhe mbreti i mençur Solomon nuk mund të shpenzonte të gjitha paratë e botës dhe të vishej aq bukur sa ata". (Luka 12:28)

Çifuti: "Sigurohu që të mos e shkatërrosh dhe të shkatërrosh botën Time, sikur ta shkatërrosh atë, nuk do të ketë njeri që ta ndreq pas teje." (Midrash Kohelet Raba, 7:13)

- Amerikan vendas: "Njeriu nuk e ka thurur rrjetën e jetës, ai është thjesht një fije floku në të. Çfarëdo që ai i bën rrjetit, ia bën vetes" (Shief Seattle)

3. Koordinatorët/lehtësuesit mund të paraqesin shkurtimisht se si e shohin se si trajtohet kjo temë brenda kulturës së tyre.

4. Më pas, fjala është e hapur për të gjithë pjesëmarrësit që të ndajnë tekste shtesë, mendime dhe praktika me të cilat lidhen personalisht, në lidhje me këtë temë.

Aktiviteti 3

Diskutimi i temave që lidhen me marrëdhëniet me "tjetrin"

Objektivi: Diskutoni se si i qasemi marrëdhënies sonë me ndryshimin dhe si e përjetojmë atë në jetën tonë

Materialet: Asnjë

Koha: 45 min

Hapat:

Takimet ndërfaqetare mund të jenë një mjet i fuqishëm për të reflektuar mbi marrëdhënien tonë me të tjerët dhe "tjetrin". Ju mund të keni një raund pjesëmarrësish që ndajnë një përvojë të ndërveprimit pozitiv me një person që ishte një "tjetër" për ju", një pyetje që i fton pjesëmarrësit të thellohen, të vijjnë me një qëndrim pozitiv dhe të fillojnë tashmë procesin e lidhjes midis grupit.

Një alternativë tjetër është sjellja e mësimeve dhe praktikave fetare dhe kulturore drejt paqes, përfshirjes ose mirëkuptimit.

• **Shpjegoni se si e vlerësoni procesin mësimor:**

Procesi mësimor me këtë metodë është afatgjatë, ndaj vlerësimi duhet të bëhet në baza vjetore ose semestrale. Gjatë vetë procesit, lehtësuesi duhet të jetë shumë i vëmendshëm ndaj dinamikës së grupit: gjuhën e pjesëmarrësve dhe gjuhën e trupit, nëse dikush ndihet i pakëndshëm, nëse grupi ka nivele të ndryshme njohurish për një temë të caktuar që ka nevojë për sqarime të mëtejshme, etj.

Lehtësuesi gjithashtu duhet të mbajë kontakte individualisht me pjesëmarrësit, në mënyrë që të marrë reagime.

Fotot e lidhura me metodologjinë

Youtube

III. Trajnimi International Youth INC. në Prishtinë, Kosovë (5-6 qershor 2024)

Në datat 5 dhe 6 qershor 2024, partnerët e projektit Youth INC organizuan një trajnim frymëzues. Ai synonte 14 punëtorë të rinj të rinj dhe 6 anëtarë të projektit nga Gjermania, Rumania, Hungaria, Kosova, Shqipëria dhe Izraeli.

Trajnimi kishte për qëllim pajisjen e punonjësve të rinj me metodologji që krijojnë hapësira të sigurta dhe ofrojnë mjetet e nevojshme për të lehtësuar diskutimet mes të rinjve mbi tema që lidhen me diversitetin dhe përfshirjen. Qëllimi është të inkurajohen të rinjtë që të marrin pjesë aktive në nxitjen e një shoqërie më të drejtë dhe të barabartë.

Gjatë këtij trajnimi u ndanë pesë metodologji, duke përfshirë:

Rruga e Këshillit (WOC)

Mënyra e Këshillit është një praktikë që thekson dëgjimin aktiv, komunikimin jo-gjykses dhe dialogun me respekt. Pjesëmarrësit ulen në një rreth, duke marrë me radhë për të folur dhe dëgjuar, të udhëhequr nga një lehtësues. Kjo metodë synon të ndërtojë komunitetin, të nxisë mirëkuptimin dhe të zgjidhë konfliktet. Ai inkurajon dëgjimin e thellë dhe përgjigjet empatike, në vend që të debatojë ose të ofrojë zgjidhje.

Takimi ndërfaqës (IE)

Një takim ndërfaqës është një bisedë kuptimplotë në të cilën pjesëmarrësit shkëmbejnë ide për çështje që kanë rëndësi ekzistenciale për ta, dhe për rrjedhojë njihen me njëri-tjetrin në një mënyrë më intime. Ai zbulon ngjashmëritë dhe ndihmon në ndërtimin e urave midis njerëzve, por gjithashtu u mundëson atyre të ndajnë dallimet e tyre në një mënyrë konstruktive dhe me respekt.

Filozofia për Fëmijë (P4C)

P4C është krijuar për të zhvilluar aftësitë e arsytimit dhe për të stimuluar biseda krijuese dhe kritike. Ai fokusohet në katër lloje thelbësore të të menduarit: të kujdesshëm, bashkëpunues, kritik dhe krijues. Nëpërmjet kërkimit filozofik, P4C inkurajon nxënësit të jenë kurioz për botën, duke nxitur një proces zbulimi dhe meritën e dijes.

Gjatë këtij trajnimi u ndanë pesë metodologji, duke përfshirë:

Hapësirat e hapura për dialog dhe hetim (OSDE)

OSDE krijon hapësira të hapura, të sigurta për të menduarit kritik dhe diskutim rreth çështjeve globale. Ai synon të zhvillojë qytetarë kritikë të aftë për t'u përballur me kompleksitetin dhe pasiguritë e një shoqërie të larmishme dhe të pabarabartë. Kjo qasje inkurajon pjesëmarrësit të mendojnë në mënyrë kritike për kontekstin e tyre dhe të përfshihen në dialog kuptimplotë.

Komuniteti i Kërkimit (COI)

Modeli i Komunitetit të Kërkimit promovon diskutime bashkëpunuese midis të rriturve dhe fëmijëve për tema filozofike dhe etike. Ky model thellon aftësitë njohëse të nivelit më të lartë duke adresuar dilemat komplekse, duke i inkurajuar pjesëmarrësit të përfshihen në dialog dhe reflektim të arsyetuar. COI sfidon rolet tradicionale edukative duke i lejuar fëmijët dhe të rriturit të marrin pjesë në mënyrë të barabartë në diskursin filozofik.

Ky trajnim është krijuar për të fuqizuar punonjësit e të rinjve me mjete dhe metodologji praktike për të nxitur diskutime gjithëpërfshirëse dhe reflektuese, duke kontribuar përfundimisht në një shoqëri më të barabartë.

Deri në fund të trajnimit, punonjësit e të rinjve do të jenë në gjendje të:

- lehtësojnë diskutimet që nxisin diversitetin dhe përfshirjen.
- krijojnë hapësira të sigurta dhe të hapura për dialog dhe hetim.
- zbatoni modelin COI për të rritur aftësitë njohëse të nivelit më të lartë tek të rinjtë.
- zbatoni P4C për të stimuluar të menduarit kritik, krijues dhe bashkëpunues.
- përdorni OSDE për të zhvilluar mendimin kritik dhe dialogun rreth çështjeve globale.
- praktikoni WOC për të ndërtuar komunitetin dhe për të zgjidhur konfliktet përmes komunikimit empatik.
- zhvilloni Takime Ndërfetare për të nxitur mirëkuptimin dhe respektin e ndërsjellë midis pjesëmarrësve të besimeve të ndryshme, duke u mundësuar atyre të ndajnë bindjet dhe dallimet e tyre në mënyrë konstruktive.

Për të marrë një pasqyrë se si ndiheshin punonjësit e të rinjve për diversitetin dhe përfshirjen para dhe pas trajnimit, ne zhvilluam një anketë në internet. Këtu janë disa gjetje kryesore që përmbledhin përgjigjet para dhe pas vlerësimit:

Vlerësimi i **para-trajnimit** tregon se pjesëmarrësit kishin nivele të ndryshme të njohjes dhe përvojës me diversitetin, përfshirjen dhe metodologjitë PBL. Shumica e pjesëmarrësve ishin të kënaqur duke diskutuar tema të lidhura dhe duke lehtësuar aktivitetet e të menduarit kritik. Pjesëmarrësit kishin pritshmëri për të fituar njohuri të reja, për të ndarë metoda të reja, për të përmirësuar hapjen rreth temave të diversitetit dhe për të zgjeruar fushën e njohurive të tyre (p.sh. për heronjtë e nënpërfaqësuar). Ata theksuan rolin kritik të punonjësve të të rinjve në nxitjen e diversitetit dhe përfshirjes në komunitetet e tyre (si hapës të dymë, lehtësues të dialogut dhe mbështetës për të përçafuar diversitetin). Ata gjithashtu parashikuan sfida që lidhen me rezistencën e komunitetit (p.sh. paragjykimet, bullizmi, racizmi, mungesa e arsimit, barrierat politike etj.). Pjesëmarrësit kishin plane specifike se si t'i përfshinin konceptet në punën e tyre të ardhshme për të rinjtë: Ata donin të përziheshin në koncepte të reja me praktikën ekzistuese, të zbatonin njohuritë e tyre të reja të mësuara (në projekt dhe me grupet e të rinjve) dhe t'i transferonin mësimet te të tjerët.

Vlerësimi **pas trajnimit** tregon se norma e përgjithshme për programin e trajnimit ishte 100% pozitive (64% e vlerësuan atë si "shumë mirë", 29% "shkëlqyeshëm" dhe 7% "mirë"). Programi i trajnimit u prit mirë me sukses të dukshëm në përmirësimin e të kuptuarit të koncepteve të diversitetit dhe përfshirjes. Pjesëmarrësit mendonin se trajnimi i përgatiti ata të përfshiheshin në dialog social dhe të menduarit kritik - duke treguar një rritje të mundshme të niveleve të rehatisë (p.sh. në diskutimin kundër racizmit, pakicave dhe përfshirjes) dhe një rritje të besimit për të lehtësuar diskutimet. Trajnimi përmirësoi të kuptuarit e pjesëmarrësve dhe aplikimin e metodologjive PBL (kalimi nga përvoja e kufizuar ose aspak në përmirësim të moderuar ose domethënës tregon të mësuarit thelbësor). Pritjet ose synimet e pjesëmarrësve u përmbushën (ose u tejkaluan) nga trajnimi duke i pajisur ata me metoda dhe qasje të reja që ata planifikojnë të zbatojnë në praktikën e tyre të punës për të rinjtë (p.sh. përdorimi i metodave P4C në klasa ose seminare ose zbatimi i seminareve të dialogut ndërfaqësor në komunitetet e tyre). Pjesëmarrësve u pëlqeu shumëllëshmëria e metodave të ofruara, ata e panë të dobishme të kuptojnë se ka shumë opsione për të zgjedhur për të arritur dialogun. Megjithatë, u sugjeruan përmirësime në ritmin e programit (programi ishte shumë 'i dendur', shumë 'i zënë', shumë 'intensiv'), ndërveprim (më shumë aktivitete praktike) dhe përfshirje/diversitet (duheshin më shumë raste studimore dhe perspektiva). për të rritur më tej efektivitetin e trajnimit.

Foto rreth trajnimit

IV. Përshtatja e Certifikatës Youthpass

Youthpass është një instrument njohjeje evropiane për identifikimin dhe dokumentimin e rezultateve të të nxënit të fituara në projektet Erasmus+ Youth dhe European Solidarity Corps, duke shërbyer si një mjet për të njohur të mësuarit joformal dhe informal, duke nxitur reflektimin dhe ndërgjegjësimin individual.

Më shumë informacion: <https://www.youthpass.eu/en/>

Qëllimi i kësaj nisme është përshtatja e metodës së certifikimit të Youthpass për përdorim në vendet partnere jashtë BE-së, si Shqipëria, Izraeli dhe Kosova. Nëpërmjet një qasjeje pjesëmarrëse, do të krijohen versione lokale të Youthpass, duke siguruar që ai të pasqyrojë nevojat dhe kontekstet specifike të këtyre rajoneve. Kjo përshtatje synon të rrisë punësueshmërinë e të rinjve duke u ofruar atyre kredenciale të njohura për përvojat e tyre të të mësuarit joformal.

Procesi përfshin hartimin dhe pilotimin e versioneve të ndryshme të modeleve të Certifikatës, duke përfshirë reagimet nga punonjësit e të rinjve dhe pjesëmarrësit në sesionet e trajnimit dhe aktivitetet e projektit. Versionet përfundimtare do të përkthehen në gjuhët lokale dhe do të publikohen gjatë një seminari ndërkombëtar të rrjeteve për të rinjtë, duke kontribuar në zhvillimin e mjeteve të reja dhe metodave të të mësuarit joformal në këto rajone.

Procesi i zbatimit të Certifikatës

Para aktiviteteve, sigurohuni që të jepni kohë të mjaftueshme për të shpjeguar dhe diskutuar me pjesëmarrësit kuptimin dhe zbatimin e kompetencave, procesin e vetë-reflektimit dhe procedurën e të shkruarit rreth tyre.

Gjatë aktiviteteve, sigurohuni që pjesëmarrësit të kenë shanse të rregullta për të reflektuar mbi udhëtimin e tyre mësimor, qoftë individualisht ose në bashkëpunim me të tjerët. Gjatë këtij projekti, ne do të përdorim vlerësimet e përditshme dhe ditarët e të mësuarit me një fletë mashtrimi bazuar në një nga metodat e ofruara nga botimi "Vlerësuar nga ju, vlerësuar nga të tjerët", megjithatë, ne i inkurajojmë të gjithë të mendojnë metoda alternative të këndshme për këtë detyrë.

Kah fundi ose pas aktiviteteve, pjesëmarrësit mund të kenë nevojë për ndihmë për të shkruar arritjet e tyre mësimore për certifikatën. Sigurohuni që ka dikush brenda ekipit ose nga organizata partnere në dispozicion për të ofruar mbështetje në këtë drejtim.

V. Shënime mbyllëse

Partnerët e projektit YOUTH INC janë të bindur se metodologjitë e detajuara në këtë Manual do t'i ndihmojnë mësuesit, trajnerët dhe punonjësit e të rinjve të krijojnë një atmosferë në klasë ose në aktivitetet e tyre jashtëkurrikulare ku mund të jetë një proces mësimor i bazuar në besimin dhe mirëkuptimin e ndërsjellë. arritur tek të rinjtë.

Nxitja e një mjedisi të tillë është thelbësore për t'u mundësuar të rinjve që të përfshihen në diskutime të hapura dhe të respektueshme - madje edhe për tema të diskutueshme - duke i përmirësuar aftësitë e tyre të të menduarit kritik në një mënyrë demokratike dhe të vëmendshme.

Nëse keni ndonjë pyetje në lidhje me projektin, Shoqata Anthropolis, si koordinatore ndërkombëtare e projektit, është e disponueshme me email në: anthropolis.iroda@gmail.com.

Ky projekt financohet nga Bashkimi Evropian. Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura janë megjithatë vetëm ato të autorit(ve) dhe nuk pasqyrojnë domosdoshmërisht ato të Bashkimit Evropian ose të Agjencisë Ekzekutive Evropiane të Arsimit dhe Kulturës (EACEA). As Bashkimi Evropian dhe as Agjencia Ekzekutive Evropiane e Arsimit dhe Kulturës (EACEA) nuk mund të mbajnë përgjegjësi për to.